Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телеф.: BErgen 4-0237 4-0807
Телеф. УНС: BErgen 4-1016

РІК LX. Ч. 27. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 2-го ЛЮТОГО 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 27. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, FEBRUARY 2, 1952. VOL. LX.

ПРЕЗИДЕНТ НАД ОКОЛИЦЕЮ, НАВІЩЕНОЮ ПОВІННЮ

Вашингтон. — Президент Труман об'їхав упродовж півп'ята години околиці, навіщені від тижня виливом ріки Огайо та її доплив від Питсбурга до Сінсінаті, оглядаючи частини стейтів Пенсилвенія, Вест Вирджінія, Огайо й Кентокі. Оглядини почалися від міста МекКіспорт, де ріка Мононгегіла вливається в ріку Огайо і де повінь досягла вершка, і почала опадати. Опісля літак повіз президента вгору ріки в околицю Магінсвіл, де частина міста находиться під водою, а теж і сусідні грунта коло містечка Марієтта; — дальше до Портсмут, а звідси до Сінсінаті. Підчас лету президент ствердив, що програма контролі повені, започаткована в тих околицях в 1937, виплачується, бо греблі, побудовані у деяких місцях висотою 80 стіп стримали поширення виливу на дальші простори. Він каже, що самі тільки греблі над ріками Алегені, Мононгагіла і Москіґом запобігли шкодам, які могли коштувати дол. 25,000,000. З уваги, — що теперішні шкоди можна покрити позичками з федеральної Фінансової Корпорації Відбудови, він не буде прохати в Конґресі спеціяльних фондів на порятунок людей. Крім того є ще інші агенції, які допомагають мешканцям у таких випадках.

Президент вийхав на оглядини долини Огайо в год. 11, 15 перед полуднем, негайно після пресової конференції, — що на ній президент поновно заатакував сенатора Джозефа Мек Карті за його напади на урядовця Білого Дому, — Філео Наша, закидуючи йому комунізм. Труман сказав, що сен. Мек Карті це патологічний (хворобливий) чоловік, який використовує свою сенатську недоторканість і посугуюється неправдою. Сенатор опісля відповів, що президент закидав йому неправду в кількох попередніх випадках, що опісля виявилися правдивими.

Крім того Труман вияснив кореспондентам, чому він відтягнув своє ім'я з партійних правиборів у стейті Ню Гемпшир, пояснюючи це тим, що такі правибори це тільки „замилювання очей", бо справдішнє найменування кандидата на президента залежить від краєвої партійної конвенції. — Президент сказав ще на конференції, що він радий тому, що Палата Репрезентантів започаткувала слідство над департаментом справедливости — бо це причиниться до вияснення багатьох справ, а в тім це привілей Конґресу переводити слідства.

„АДМІРАЛ АТЛАНТИКУ"

Адмірал Лінді Д. МекКормик, адмірал американської фльоти на Атлантику, став тепер „Адміралом Атлантику", діставши призначення на головного команданта всіх аліянтських воєнно-морських збройних сил на тому просторі.

АМЕРИКА ДАЄ 60% КОРАБЛІВ АТЛАНТІЙСЬКІЙ КОМАНДІ

Вашингтон. — Адмірал Лінді Д. МекКормик, начальний аліянтський командувач Атлантику, оцінює, що Злучені Держави постачають в дійсності 60 відсотків усіх аліянтських кораблів, які залишаться під його командуванням. Командувач фльоти країн, приналежних до Північно-Атлантійського Пакту, виявив це на пресовій конференції в Пентагоні, заявляючи, що британські кораблі становлять 30 відсотків, а інші держави разом дають тільки 10 відсотків спільної воєнної фльоти. Адмірал МекКормик приїхав до столиці з своєї кватири в Норфолк, Ва., на відвідини різних високих урядовців, між ними секретаря оборони Роберта А. Ловета, секретаря стейту Діна Ачесона, директора Взаємної Безпеки В. Аверела Гаримана і секретаря фльоти Дана А. Кімбала. Він дістав від них вказівки про політику в підготові воєнних плянів і при веденні морських вправ. Кінцеві інструкції він дістане на конференції з президентом Труманом у Білому Домі. В розмові з кореспондентами адмірал сказав, що він не обмежиться до самих тільки оборонних плянів при розтаъшуванні спільних кораблів під своєю командою, а теж виявив, що найближчого літа мають відбутися спільні маневри на водах Атлантійського океану і що в спільній фльоті буде створена канадська під-команда. Заки МекКормик формально обійме спільну команду, він відвідає столиці всіх країн, що дають кораблі до спільної Атлантійської фльоти. На ділі він буде командантом західної частини водної території, що її межі мають щойно встановити. Командантом східної частини буде британський адмірал сер Джордж Крісі.

БРИТАНСЬКИЙ ЗАСТУПНИК

Заступником головного команданта аліянтської фльоти на Атлантику, американського адмірала Лінді МекКормика, іменовано британського адмірала, сер Вільяма Ендрюса, що рівночасно командуватиме аліянтською фльотою на Східному Атлантику.

НІМЕЧЧИНА ДОМАГАЄТЬСЯ ПЛЕБІСЦИТУ В СААРЩИНІ

Бонн, Німеччина. — Уряд Західно-Німецької Федеративної Республіки звернувся формально до трьох західних великодержав, пропонуючи їм забезпечити передумову вільних виборів в промисловій Саарщині, які мали б відбутися вже восени цього року та були б першим кроком до вирішення майбутньої долі цеї провінції. Згідно з німецькою пропозицією, переданою американському, британському і французькому високим комісарам, чотиродержавна комісія — американська, британська, французька і німецька — мала б мати нагляд над виборами і рівночасно обміркувати та вирішити проблему майбутнього опридідлення економічних ресурсів Саарщини. Рівночасно німці пропонують створити окрему французько-німецьку комісію, яка заступала б інтереси обох країн в Саарщині перед кінцевим вирішенням її майбутньої долі. Уряд американського високого комісаря не скриває свого зінтересування цими німецькими пропозиціями, підкреслюючи, що цікавиться кожним пляном, що міг би приспішити нормалізацію німецько-французьких відносин, наладнання німецько - французької співпраці та привернути Німеччині суверенність і включити її в активну організацію західно-європейської оборони. Проте, в поінформованих колах заповідають, що німецька пропозиція натрапить на рішучий спротив з боку Франції, яка має відносно Саарщини свій плян, що передбачує включення тої провінції у французьку економію та запевнення їй політичної автономії під проводом Франції. В самій Саарщині збільшується рух за прилучення провінції до Німеччини.

ІНТЕНСИВНА АКЦІЯ ДЛЯ ПРИДБАННЯ НАРОДНОГО ДОМУ В НЮ ЙОРКУ

КОМІТЕТ ВЖЕ ЗАІНКОРПОРОВАНИЙ; ВИПУЩЕНО ПЕРШИХ 4,000 ШЕРІВ; ПОЧАЛАСЯ АКЦІЯ СЕРЕД ГРОМАДЯН І ОРГАНІЗАЦІЙ ДЛЯ ПРИДБАННЯ ФОНДІВ

Ню Йорк. — Очолюваний інж. Мирославом Лепкалюком і вже заінкорпорований адв. Степаном Яремою Комітет Українського Народного Дому в Ню Йорку приступив до інтенсивної акції для здійснення своєї мети: зібрання потрібних фондів та придбання ще більш потрібного Українського Народного Дому в цій метрополії. Акція ведеться між індивідуальними громадянами і організаціями, яких в Ню Йорку нараховується точно 76, хоча не всі вони активні. Шери випущено в ціні по 25 долярів і вони продаються в приміщеннях Т-ва Інженерів (6-та вулиця), „Самопоміч" (7-ма вулиця), Літературно-Мистецького Клюбу (2-га евеню) та Демократичного Клюбу (Ст. Маркс Пл.). Комітет змагає до того, щоб кожний громадянин придбав бодай один шер Крім того, Комітет вже веде інтенсивну акцію, шукаючи бодай десять осіб, які закупили б шерів на 1,000 і більше долярів, 20 осіб — за $500 і більше, 50 осіб по $200 і більше та бодай 1000 осіб, які закупили б щонайменше по чотири шери, отже за ціну 100 долярів. Організації, які бажають бути співгосподарями майбутнього УНДому, повинні закупити щонайменше по 10 шерів за ціну 250 долярів. Крім того, всім організаціям буде поставлена до розпорядження відповідна кількість шерів для розпродажу між своїми членами. Досі вже зголосили готовість закупити шери на суму по 1,000 долярів: Український Народний Союз і його місцеві відділи „Дністер" та Св. Володимира, „Провидіння", Т-во Інженерів, Т-во Лікарів, СУМА, Хор „Боян" а Хор „Думка" перший поставив Комітетові до розпорядження 1000 долярів готівки з недавньої імпрези. Крім цього, „Самопоміч", Український Спортовий Клюб, Л. М. Клюб, Студентська Громада, „Українська Єдність", Т-ва „Теребовля" і „Жидачів", Митрополітальний Комітет Молоді і Театр-Студія зголосили готовість влаштувати відповідні імпрези на цілі Комітету УНДому. Досі вже коло 150 осіб задеклярувало готовість закупити шерів по 100 долярів і одна особа за 1,000 долярів. В найближчому часі Комітет почне проголошувати імена осіб і Товариств, які купили шери. Теперішній Комітет має за завдання зробити все можливе, щоб в найкоротшому часі розпродати шери та придбати щонайменше 100,000 долярів, бо з такою сумою вже можна буде приступити до купна відповідного об'єкту для Нар. Дому Тоді будуть скликані збори уділовців, які матимуть за завдання вибрати Комітет, що вже приступить до купна та апорядкування Народного Дому. Комітет пригадує і підкреслює, що купно шерів це не є „пожертви", тільки вклад капіталу в повновартісне і під кожним оглядом рентовне культурне підприємство. Прибутки з продажу шерів призначені на закупно Народного Дому, але Комітет вже тепер має низку адміністраційних видатків, на покриття яких йому потрібні окремі пожертви. Тому пригадується всім товариствам і організаціям Ню Йорку, що крім закупна шерів, вони повинні ввесь цьогорічний сезон проводити під знаком придбання так дуже потрібного в метрополії Народного Дому і кожну нагоду використовувати на розпродаж шерів і на збірку пожертв на необхідні адміністраційні видатки, зв'язані з акцією для придбання Народного Дому. Комітет вже відкрив своє банкове конто в Мануфекчурер Траст Ко. Касир Комітету бондований.

Безпека Суезу передумовою Англо-Єгипетських переговорів

Каіро. — Речник британської амбасади в столиці Єгипту заявив офіціяльно, що досі ані з єгипетського, ані з англійського боків не було ще формальної пропозиції на відновлення переговорів для полагодження конфлікту між цими країнами в справі Суезу. Він рівночасно попередив, що Британія стоятиме на своїх дотеперішніх позиціях та не почне жодних переговорів з урядом Єгипту, „доки не наступить відновлення нормальних обставин безпеки в зоні Суезу". Британська амбасада вважала за потрібне проголосити цю заяву у зв'язку з поголосками, що британський уряд вже формально запропонував відновлення переговорів з новим урядом Єгипту. Тим часом, новий єгипетський прем'єр Магер Паша робить дальші заходи, щоб здобути повну підтримку всіх єгипетських партій, головно найсильнішої з них Вафдівської націоналістичної партії. Провідник цеї партії, попередній прем'єр Нагас Паша, якого король Фарук відставив за „неспроможність вдержати лад в країні", заповів, що його партія підтримуватиме новий уряд, як довго він „виконуватиме волю народу" та продовжуватиме політику, скеровану на перебрання повної єгипетської контролі в Суезі і Судані.

Британський парлямент підтримав господарську програму уряду

Лондон. — Уряд прем'єра Черчила здобув вчора першу більшу перемогу в парляменті, як Палата Громад більшістю 31 голосу підтримала його господарську програму, скеровану на припинення дальшої інфляції та девальвації стерлінґа. Голосування домагалася лейбуристська опозиція, вважаючи зголошену попереднього дня канцлером скарбниці програму за „несправедливу і зайву". Програму урядові окремо гостро атакувала ліва лейбуристська опозиція, очолювана Бівеном, який називав Черчила „непридатним" на високий уряд прем'єра. Під час голосування, програму уряду підтримали не тільки консерватисти, але й ліберали. Голосування відбулося два рази і в обох випадках уряд дістав більшість 31 голосу. Без цеї більшости голосів, уряд Черчила був би змушений піти у відставку.

Аліянти пропонують приспішення переговорів в Кореї

Токіо. — Аліянтське командування запропонувало вчора створити новий підкомітет, який розглянув би останні ще неузгіднені точки порядку нарад в Панмунджом і приспішив закінчення переговорів в справі перемир'я в Кореї. Адмірал Чарлз Тирнер Джой, голова аліянтської делеґації на переговорах, видвигнув цю пропозицію в листі до голови комуністичної делеґації, рекомендуючи йому рівночасно приготовити проєкт комуністичних пропозицій, що мали б правити за базу дальших нарад. Комуністичної відповіді аліянти не сподіються раніше, аж червона делеґація порозуміється з комуно-китайським і північно-корейським урядами. В Панмунджом тепер ведуться наради в двох комітетах, один з них обговорює справу виміни полонених, а другий обмірковує ґарантії перемир'я. Пропонований аліянтами третій комітет мав би рівночасно обговорити та устійнити всі інші справи, які ще є на порядку і цим заощадити час та приспішити кінцеве завершення переговорів. Наради комітетів в справі виміни полонених і ґарантій перемир'я все ще зупиняються на „мертвій точці" суперечностей і непоступчивости обох делеґацій.

88-річний конґресмен кадидує щераз

Вашинґтон. — Конґресмен Роберт Л. Долтон, демократ з Норт Кàролайни, що прожив 88 років і вважається найстаршим конґресменом, заявив, що він „нерадо буде кандидувати щераз цього року". Він перебуває на Капітолю 41 рік і кожного другого року в останнім десятиріччі, коли відбуваються нові вибори, запитують його товариші себе самих, чи часом Доґтон не піде на пенсію. Тому кореспонденти не дуже здивувалися, коли він запросив їх на конференцію й заявив: „Я сильно постановив собі більш не кандидувати, єдначе на настерливе домагання приятелів мушу кандидувати, бо вважаю це за заклик до обов'язку". Хоч Доґтон найстарший віком, то найстарший урядом конґресмен, — це републіканець Адолф А. Сабат з Шікаґо, що став конґресменом в 1907 р. Він має 86 років життя. Доґтон вибраний до КонҐресу перший раз в 1911 р.

Нещасливі випадки парашутистів на вправах

Кемпа Дром, Н. И. — Один вояк згинув, а 21 покалічилися, коли 2,000 парашутистів спущено з літаків під час зимових спільних маневрів армії й повітряних сил під назвою „Вправи при паданні снігу". Нещастя трапилося, коли два парашути замоталися, а один не відчинився підчас злету. Один парашутист, спадаючи швидше ніж інші, попав на парашутиста, що злітав понижче нього, вбиваючи його підчас приземнення. Гелікоптер армії негайно прилетів їм на допомогу і забрав їх до шпиталю, одначе один з них помер по дорозі. Шпиталь виявив, що 21 парашутистів привезено для оглядин, одначе їхні каліцтва невеликі.

● **Горіючий автобус впав у пропасть** коло міста Пуебло, в Мехіко. Згинуло 49 осіб, а покалічених є 16.

Звільнено 8 учителів за комунізм

Ню Йорк. — Вісім учительських сил, що відмовилися дати відповідь, чи вони належали до комуністичної партії, — звільнив із служби суперінтендент міських шкіл Вилйем Джансен, позбавляючи їх теж учительської платні на час, — доки вони не стануть перед адміністраційним судом в шкільній раді. Попереднього року звільнено вісім інших учителів після переведення службового суду за подібну поведенку. Суперінтендент закидає учителям непристойну поведінку, коли вони відмовляють послуху своїй владі. Звільнені учителі належать до незалежної учительської юнії, як відділ ч. 555 „Юнайтед Поблік Воркерс". Юнію виключила шкільна рада від заступництва учителів, закидаючи їй прокомуністичну настанову.

Совєти називають шпигунами всіх американських кореспондентів

Париж. — Совєтський представник в Соціяльному і Культурному Комітеті Генеральної Асамблеї ОН в Парижі, — відповідаючи на американські зажалення в справі арешту і засуду американського кореспондента Вільяма Овтіса в Чехословаччині, твердив, що „шпигунство є базою" праці американських кореспондентів в чужих країнах. „Шпигунством" він вважає політичні, господарські і військові інформації, що їх ці кореспонденти намагаються зібрати та передати своїм пресовим аґенціям. Під час дискусії прийшло до гострої виміни слів між совєтським і західними представниками, що підтримували американські обвинувачення.

● **Померла Анна Морґан, донька колишнього найбагатшого банкира в Америці, Дж. Пірпонта Морґана.** Вона дожила 78 року життя, займаючися увесь час добродійною діяльністю і живучи дуже ощадно. Вона відзначилася як опікунка Франції після першої світової війни, збираючи для неї мільйони долярів.

Американські вояки — „побажані гості" в Японії

Токіо. — Американські вояки залишаться в Японії як „побажані гості" в найвищому інтересі Японії і Злучених Держав теж після того, як увійде в силу підписаний минулого року в Сан Франсіско мировий договір — заявив тут вчора спеціяльний висланник президента Трумана, амбасадор Дін Руск. Він промовляв на одному прийнятті, в якому взяли участь найвищі японські і аліянтські достойники, включно з ген. Ріджвеєм. Руск був висланий до Японії для обговорення з японським урядом подробиць американсько-японського договору безпеки, на підставі якого Злучені Держави матимуть право вдержувати в Японії свої військові бази. Ціллю виступу Руска було, правдоподібно, бажання заспокоїти японську публічну опінію, схвильовану в останньому лівою пропаґандою, що американські вояки залишаться в Японії на екстериторіяльних правах та що Японія мусітиме покривати кошта їх перебування.

Критичне положення втікачів в Берліні

Берлін. — Управління західної частини колишньої столиці німецького Райху, крім цілої низки інших труднощів, має багато турбот з втікачами з-поза залізної заслони, загальна кількість яких переходить 100,000 осіб. Маючи в місті понад пів мільйона власних безробітних, управління міста не може цим втікачам забезпечити навіть найконечнішної допомоги, що створює безнадійно критичне положення, бо між втікачами є дуже мало таких, які мають власні засоби прожитку. Тим часом, Берлін, положений сам за залізною заслоною, є дальше притягаючим пунктом великої кількости тих, що вибирають волю та втікають від Совєтів, не зважаючи на це, що їх чекає. Досі деяку допомогу втікачам давало ІРО, але тепер ввесь тягар опіки над втікачами спадає на управління міста. В останньому західно-німецький уряд погодився приняти на свою територію 80% втікачів до Берліна, але це справи не розв'язує, бо втечі масово продовжуються.

ПОНАД 54,000,000 ПРИМІРНИКІВ ГАЗЕТ ДРУКУЮТЬСЯ ЩОДЕННО В ЗДА

Ню Йорк. — Щоденний тираж газет у Злучених Державах в році 1951 перейшов перший раз в історії цифру 54,000,000, як це виявляє міжнародний альманах „Едітор енд Поблішер Інтернешенел Їр Бук", що саме віддано до друку. У ньому сказано, що з 1. січня 1952 р. було в Злучених Державах 1,773 щоденників, які мають денний тираж 54,017,938 примірників. Це вказує на приріст одного щоденника в минулому році і на зріст загальної кількости продаваних газетних примірників на 188,886, отже на 35 відсотків денно від 31 жовтня. Між щоденниками є 1,454 вечірних видань, а це вказує на приріст чотирьох газет. Щоденне поширення вечірніх газет досягнуло цифри 32,795,413 примірників. Ранішніх щоденників є 319, а це вказує на їхнє зменшення на три в порівнянні з попереднім роком. Вони мають тираж в 46,279,358 примірників, тобто зменшення на 65 відсотків. Згадки про приріст, або зменшення щоденників не вказують точно, що один щоденник прибув, а три впали, бо таких перемін у всіх стейтах було більше, — тільки, що після різних змін залишилося згадане число газет.

НА ЕКРАНІ ПОДІЙ

● „Сталін казиться" — так коротко характеризує американський кореспондент поведінку совєтського диктатора у зв'язку з повільним проґресом в будові трьох величезних, 50,000-тонновиx воєнних лінійних кораблів в кораблебудівельних варстатах Балтику. Сталін — повідомляють з авторитетних джерел — мав сам, під охороною двох сотень енкаведистів, відвідати ці варстати, щоб перевірити, чому вони від 1939-го року не віддали до вжитку ані одного воєнного корабля. Затримка і помилки при будовах, зокрема в Гдині, мали вивести його з рівноваги і він наказав поголовну чистку відповідальних за роботу майстрів і робітників.

● 19-та річниця зловісного захоплення влади Гітлером пройшла без найменшої згадки в німецькій пресі, але напередодні річниці німецька поліція в цілій країні перевела трус в приміщеннях неонацістів і комуністів. Акція була переведена з доручення західно-німецького конституційного трибуналу, до якого звернувся федеральний уряд в Бонн з проханням зібрати речеві докази, які допомогли б поставити поза законом ці дві тоталітарні групи. Уряд канцлера Аденауера окремо занепокоєний останніми проявами відродження нео-націзму, який по всіх правдоподібностях має сильну піддержку з боку комуністів та з неозначених ближче джерел за залізною заслоною. Це явище тим більше загрозливе, що німецьке населення — як це виказує переведена американцями анкета, в 13 процентах сприяє цьому рухові, а 50% німців заявили, що вони „пальцем не кивнули б", коли б нео-націсти пробували захопити владу. З цих нео-націстичних груп найсильніша Соціялістична Партія Райху, яку очолює колишній ґенерал Отто Ернст Ремер, та яка при виборах в Долішній Саксонії минулого травня потрапила здобути 376,000 голосів, здобуваючи рівночасно впливи в інших частинах західно - німецької федерації.

● „Красний Флот", орган совєтської фльоти, твердить в останньому виданні, що Злучені Держави розбудовують для Туреччини „могутню фльоту" на Чорному морі, яка, разом з сухопутніми турецькими військами та аліянтською авіяцією, мала б бути використана до нападу на Совєтський Союз. В тому самому числі обвинувачується Америку, що вона вже теж почала відбудову японської фльоти.

● З японських урядових джерел повідомлено, що з хвилиною, як тільки увійде в силу мировий договір між Японією і західними аліянтами, совєтська військова місія мусітиме забратися з країни. Досі японський уряд ще не одержав жодного повідомлення від совєтського уряду, чи він задумує встановити в Токіо своє дипломатичне представництво. Прем'єр Йошіда на засіданні парляменту повідомив, що досі в японсько-американських переговорах не було мови про японські бази для американських атомових бомбардувальників, але він вважає це не було б „проблемою", навіть коли б до розмов на цю тему прийшло.

АВСТРІЯ ПЛЯНУЄ НОВУ АКЦІЮ В СПРАВІ ДОГОВОРУ

Відень. — Австрійський міністер закордонних справ заповів свій радіовиступ до народу цеї суботи, а в поінформованих колах вважають, що він плянує приготовити населення країни до нової інтенсивної акції в справі мирового договору та остаточного привернення Австрії суверенности після шістьох років безплідних переговорів в цій справі між західними і совєтськими представниками. Австрійські і західні представники переконані, що Совєти тенденційно саботують наради та не допускають до їх закінчення, бо підписання мирового договору з Австрією означало б відкликання совєтських військ з австрійської території. В поінформованих колах вважають, що австрійський уряд плянує домагатися від західних великодержав таких заходів: — 1. Проголошення Австрії вільною і суверенною країною, — без уваги на становище Совєтів; 2. Передання австрійської справи під розгляд Об'єднаних Націй, які повинні поставити Совєтам домагання, щоб їхні війська евакували австрійську територію; 3. Прохання, щоб західні аліянти затримали свої війська на австрійській території аж до часу, доки Совєти не відкличуть своїх окупаційних сил. 4. До часу звільнення Австрії, кожна з чотирьох великодержав сама повинна покривати кошти вдержання своїх окупаційних військ на австрійській території.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

КОРИСТАЙМО З НАГОДИ

Американські українці обороняли визвольні та самостійницькі змагання України не тільки з сентименту до народу, з якого вийшли, але й тому, що справедлива розв'язка української проблеми була і є також і в інтересі самої Америки. На цей інтерес мало хто звертав увагу; до того не легко було знайти на його підтримку такі арґументи, що були б для американців переконливі. Та тепер ситуація змінилась і вже є можливість ширити відомості про Україну серед широкого американського загалу, чи його представників у Конґресі.

Про виступи голови Українського Конґресового Комітету, проф. Лева Добрянського, через радіо й на телевізії й то разом з іншими визначними американцями, про які тепер розписуємось і якими радіємо, давніше годі було й мріяти. Комуністичні впливи, явні й таємні, були такі сильні, що нераз важко було добитись кілька слів згадки в газетах про такі маніфестації американських українців, в яких було кількадесять тисяч учасників. І то тільки тому, що вони були звернені проти всякого терору, в тому і кремлівського. А вже виступи проти комуністично-московського імперіялізму взагалі не знаходили відгомону. Наші перестороги, що за таку мовчанку доведеться Америці згодом багато витерпіти, нікого тоді не переконували, також і в Білому домі, як там засів Френклин Д. Рузвелт.

Але чи тільки наш голос був голосом вопіючого в пустині? Саме тепер нагадують, що сказав довголітній приятель Рузвелта, загально відомий Ал. Смит, промовляючи тому 16 років на бенкеті Американської Ліґи Свободи в Шікаґо якраз на тему того духа, що дав змогу комуністам розпаношитись в Америці. Обороняючи американську демократію і добачуючи в комунізмі велику загрозу для неї, Ал. Смит говорив тоді таке: „Можемо мати тільки одну столицю — Вашинґтон, або Москву. Може бути місце тільки для чистого й свіжого демократичного повітря, або гнилого комуністичного. Можемо визнавати Зорі й Смуги, або безбожницький прапор комунізму, „Стар-Спенґлед Беннер, або Інтернаціонал".

Оті слова Смита, що відносилися в першу чергу до внутрішньої політики країни (критики „Ню Діл"), ми поширяли на закордонну політику, обіймаючи ними ввесь світ, що змагав до визволення з-під тоталітаризмів. Ми підкресляли в першу чергу ту небезпеку, що загрожує цілому світові, в тому і Америці, з боку аґресивного комунізму та московського імперіялізму. Та, як такі впливові та в цілій Америці популярні люди, як Ал Смит, не могли тоді нічого вдіяти, то що могла зробити така мала етнічна група, як українська. До того не забуваймо, що балтійські держави та теперішні совєтські сателіти, як Чехословаччина, Угорщина, Румунія, Польща і т. д. були тоді „незалежними" і навіть не думали, що їм так скоро прийдеться зазнати такої самої долі, що й поневолена Україна. Тому саме на українців в Америці спав цей великий тягар постійного нагадування американському народові й владі, якою великою загрозою для миру і волі є Москва, бо й інші етнічні групи, країни яких були „вільними" і „самостійними", довго тим не турбувались.

Сьогодні положення в світі і в Америці радикально змінилось. Бодай є можливість про кремлівські злочини відважно й явно говорити навіть у Конґресі. Вже є до диспозиції для висвітлювання кремлівських злочинів радіо й телевізія. Навіть у Галивуд думають уже про такі фільми, які передавали б дещо з дійсного життя в Совєтах. Хоч ще не настала така політична кон'юнктура в Америці, яка заповіданала б визволення України та інших країн, що їх загарбала Москва, то все таки є добра нагода до популяризації української справи.

ПОДАТКИ

„Модерні часи" характеризує не тільки возволення атомової енерґії, „блискавичні" війни, розвиток телевізії й тим подібні переломові досягнення, але й не менш карколомний розвиток податків. Кілька прикладів потвердять цю тезу.

В бюджетовому році, що почнеться 1-го липня ц. р., кожний американець має заплатити пересічно 472 доляри податку. Значить, загальна сума податків, якщоб її поділити на загальну кількість населення, включно з дітьми, виноситиме по 472 доляри на голову. Це відноситься тільки до федеральних податків. Проте, ця загальна сума не покриє всіх передбачених видатків уряду, бо в бюджетовому проєкті встановлено 14,4 більйона дефіциту. Якщо б і цей недобір уряд хотів покрити з податків, тоді пересічна висота податку на голову виносила б 563 доляри.

Для порівняння вистачить згадати, що пересічна висота цьогорічного податку від особи виносить приблизно стільки, що виносив пересічно національний прибуток на особу двадцять років тому. Отже, сьогодні кожний американець має платити пересічно стільки податку, скільки заробляв в 1931 році.

Ще інші порівняння: В 1900 році пересічний податок від особи виносив в цій країні тільки 3 доляри і 88 центів. Тоді не було ще загального прибуткового податку. Федеральний уряд покривав свої видатки впливами з мита і деякими податковими обтяженнями продажу продуктів, як алькоголь, тютюн і т. п. Під час першої світової війни пересічний податок від особи виносив 50 долярів, але до 1930 року він знову зменшився до 25 долярів.

Свій „ріст в стратосферу" почали податки з переведення в Конґресі низки законопроєктів в рямках Рузвелтового „Нового Розподілу" і в 1940 році виносили вже знову 40 долярів на особу. Під час другої світової війни найвищі податки доходили до 313 долярів пересічно на особу. В загальному за останніх 50 років податки збільшилися 120 разів. Нічого дивного, що Конґрес розглядає кожну нову податкову пропозицію з найбільшою обережністю.

Не зважаючи на такий розвиток в податках, Америка сьогодні все ще залишається далеко позаду в порівнянні з европейськими країнами, де, крім всіляких монополій, є не тільки прибуткові, але й безліч всіляких інших податків, на покриття яких громадянинові часом і прибутків не вистачає.

Іван Кожушко.

Гоголь на тлі доби

Спершу мушу пригадати, що поети та письменники в царській Росії, в першій половині 19 ст. були у великію пошані. Вони прикрашували царствування, писали „оди" на народження великих князів, за що діставали придворні ранґи. Як казав Пушкін, поети мали: „глаголом жеч серця людей". Вони теж давали напрямні для провідної верстви, як поводитися при різних потягненнях російського уряду. Для прикладу наведу з пам'яти те, що ще залишилося в мене з часу мого перебування в російській гімназії в Прилуках (1903-1912).

Про що писав Пушкін?

В „Борисі Годунові" є сцена, де літописець пише: „последнее сказаніє". В ньому він: „своїх царей велікіх вспомінаєт, за їх труди за славу, за добро, а за грєхі за тежкіє дела Спасітеля смірєнно умоляєт". В „Полтаві" Пушкін так згадує царя Петра: „і се, доліну оглашая, далече грянуло „ура!", полкі увідєлі Петра, і он промчался пред полками, могуч і радостен как бой, он поле пожірал очами..." На Карла XII. у Пушкіна не вистарчило фарб: „і перед сінімі рядамі своїх воінственних дружін, несомий верними слугамі, в качалке блєден, не двіжім, страдая раной, Карл явился"... Що ж торкається Мазепи, то Пушкін забув, що він поет і крикнув як жандарм: „но где же Мазепа, где зладей? Бежал...!

Коли в 1830 роках в Польщі вибухло повстання і реґулярна царська армія розбивала повстанців, а генерал-губернатори вішали їх або висилали за Волгу і коли Европа почала вимагати від Росії припинення цих звірств, тоді в обороні уряду знову озвався Пушкін: „О чом шуміте Ви народниє вітії, что возмутіло Вас, волненія в Польще? Аставте, ето спор слав'ян между собою!" і закінчував: „слав'янскіє ручьї сольются в русском море, оно ль іссякнет, вот вопрос?"

Це було великою допомогою для царя Миколи І., що ще не так давно мав клопіт з „декабристами".

Коли покоряла Росія Кавказ і свободолюбні гірняки користаючися тяжким, гірським тереном, завдавали москалям тяжких втрат і „самопокореніє", не дивлячися на кольосальну перевагу москалів — затягалось. (Весь період тягнувся 25 р.); коли публічна опінія почала розуміти прикрість положення — тоді для прискорення війни, на Кавказ був післаний генерал Єрмолов. Єрмолов наказав безпощадно бити з гармат по аулах, не шкодуючи ні жінок, ні дітей... Тоді Пушкін написав вірша, заголовка не пам'ятаю, але там був вираз: „ скорісь Кавказ — ідьот Єрмолов!" Отже безоглядно підтримував урядову акцію.

Поет Лермонтов, гусарський старшина, за дуель із ґвардії був перевезений на Кавказ в армію. Отже ніби був „опальним". Написав вірша „Спор". Сюжет такий: на Кавказі гори Казбек і Шат спорили відносно небезпеки від людей з сходу. Шат доводив, що: „род людской" там спіт глубоко уж девятий век... Тоді Казбек почав вдивлятися на північ: „там на севере в тумане, что-то відно брат". Став дивитися туди і Шат і побачив що: „От Урала до Дуная, до большой рекі, колихаясь і сверкая, двіжуться полкі, всют белие султани, как степной Ковиль, мчатся пестрия улани, поднімая пиль. Боєвиє батальйони тесно в ряд ідут, впереді несут знамьона, в барабани б'ют, батереі медним строем скачут і звенят:

I димясь, как перед боем фітілі
горят.
I іспитаний трудами бурі
боевой
Їх ведьот грозя очами генерал
седой."

I це все йшло:

„Страшно медленно, как тучі,
прямо на восток".

I тоді Шат: „грусним взором он
окінул
Племя гор своїх
Шапку на брові надвінул
I на век затіх".

Хто читав „Хаджі Мурата" гр. Л. Толстого, той знає, що т. зв. покореніє Кавказа було дуже жорстоке, державної необхідности не було; Кавказ був слабим, ну і Росія туди пішла. Вона мала великі втрати. Не одна мати оплакала свого сина і от Лермонтов придає „покоренію" вибагливу, гарну форму і додає переконання, що Росія без міри могуча. Я пам'ятаю, коли мої колеґи з гімназії деклямували цього вірша, їх очі були повні сліз, а голос дрижав від національної гордости.

Зовсім забувалося, що кавказькі верховинці були бідні люди, жили напів в голоді, займалися мисливством, випасали в горах баранів і кіз, виробляли зброю, цінні речі з шкіри та вовни, але були горді та по над усе цінили волю. Лишається ще відомий „западнік" — Турґенєв. Його „Записки охотніка" — доповнювали „Мертві душі" Гоголя. Він жив уже трохи пізніше, але хоч не прославляв Росії, але і не лаяв, все ж він визнавав відсталість Росії. В його вірші: „Рускій язик" пише: „не будь тебя, как не впасть в униніє при відє всево, что совершается дома". Все ж заспокоює свойого читача виразом і „дим Атечества і сладок і прієтен".

Ось в якому товаристві жив і працював М. Гоголь. Перейшовши з української тематики на „общеімперскую", пише Гоголь „Ревізора". Тут він в немилосердний спосіб висміває російські порядки, її адміністрацію, суди з хабарництвом і волокитою...

Степан Нич в попередніх статтях в „Свободі" знаменито з'ясував мовний бік творів М. Гоголя.

Додам лише, що і Вячеслав Липинський свій твір „З дєсюф України" написав по польськи, щоб відтягнути назад спольщену українську людність. В. Приходько в питанню: „українським чи російським письменником був М. Гоголь" — стоїть, на мою думку, цілком на певному шляху. Він пише: „ціла низка літературних критиків і російських публіцистів уважають Гоголя „злим духом Росії". Від його „Ревізора" почалося висміювання „режиму". На мою думку — це цілком вірно!

I не тільки „публіцисти уважали його „злим духом Росії. Мій учитель, Іван Петрович Сенаторський, що викладав в Прилуцькій гімназії „історію русской літератури", казав про М. Гоголя дослівно так (в перекладі на нашу мову): „М. В. Гоголь походив з українських дворян... З мемуарів сучасників Гоголя знаємо, що „Ревізора" вперше ставили в Імператорськім Театрі. Цар Микола І. сидів у льожі. В середині другої дії в царську льожу ввійшов шеф жандармського корпусу Росії, генерал граф Бекендорф. Нагнувшись до царя, він сказав: „В. І. В-во, накажіть занавісу спустити, а автора арештувать!" На це Микола І. мав сказати: „Нічого, братку, на дзеркало нарікать, коли морда крива".

Жандармське професійне око і інстинкт відразу завважили ворога царського абсолютизму.

Микола І., по словам Сенаторського, „показав своє лицарство", а на мою скромну думку цар Микола І., побачивши великий талант, понадіявся на свою шкатулку. „Мертві душі" показали, що нікудишні люди володіли десятками мільйонів таких повновартісних людей, якими описав їх Турґенєв в „Записках охотника". Я погоджуюся з графом Бекендорфом, що М. Гоголь був знаменито замаскованим ворогом російсько-царського абсолютизму, а тим самим не міг бути російсько - державницьким письменником типу Пушкіна, Лермонтова і навіть Турґенєва. Яким же він тоді був письменником?

Мені цілком ясно: Гоголь був українським письменником.

Антін Траска, Балтімор, Мд.

ЧИ ІСТОРИЧНА ПРАВДА?

До порушеної редактором Іваном Кедрином і письменником Федором Дудком, проблеми українсько-жидівських взаємовідносин, хочу докинути кілька своїх завваг. Твердження публіциста д-ра Бикля, що український нарід на протязі своєї історії, уряджував погроми мирного жидівського населення, відкидаю, як нічим не обґрунтовану, не відповідаючу історичній правді, обиду українського народу; скеровану лише на фальшиву адресу. Деякі бешкети українських військовиків, часів громадянської війни, треба взяти на карб, зрозумілого в таких часах упадку дисципліни, як то зрештою водиться у всіх арміях світу, а ще більше провокаційними виступами ворожої п'ятої колони, що усіх старань докладає, щоб такі бешкети спровокувати. треба відписати на конто інших ворожих армій, що в тому часі вели військові дії на Україні. Мені, учасникові українських визвольних змагань від 1917 до 1919 рр., як військовикові й урядовцеві Проскурівського Військового Штабового Суду невідомо, щоб українські урядові, чи громадянські чинники, вели словом, або друком, протижидівську пропаганду, чи старалися якимсь способом викликати в військових частинах, або серед українського громадянства протижидівські погромницькі настрої. Зрештою справа тих бешкетів була вже своєчасно українськими урядовими чинниками докладно висвітлена, а умандатовані жидівські представники з часу існування української держави до тих українських вияснень заняли позитивне становище. Тому, що американсько-жидівські публіцисти обстоюють безумовну вину українського народу в погромах жидівського населення, даймо слово в тій спірній справі, неупередженій до ніякої сторони американській історіографії. Американська історіографія недвозначно і безсторонньо висказала в цій справі своє рішуче слово і усталила понад усякий сумнів, який нарід, цебто його законний уряд, є творцем погромів підкорених собі народів. Тепер нам відомо, звідки походить міжнародне слово „pogrom". Тим передовим і відомим вже з своєї винахідчивости і на інших ділянках, є ніхто інший, а наш „старший брат". Коли американсько-жидівські публіцисти пізнають життя справжньої Росії, а не тільки з виступів „рашен балетів", тоді не будуть мати труднощів, у вишуканні правдивого, а не уявного ворога свого народу. Думаю, що неприхильна пропаґанда деяких кругів американсько-жидівських публіцистів проти українських визвольних змагань, є виявом несвідомости, чи там квієтизму, йти за чужими утертими поглядами, що зручно і підступно підсуває скрита, ворожа пропаґанда. Не допускаю злої волі з сторони згаданих вище кол американсько-жидівської публіцистики.

Але послухаймо, що пише в справі погромів жидівського населення в Росії „World History", вид. The Macmillan Company, 1938, New York. Це збірна праця: 1. Carlton I. H. Hayes, prof. of History in Col. Unio., 2. Parker Thomas Moon, prof. of Intern. Relat. in Col. Univ., 3. John W. Wayland, prof. of History and Soc. Science St. Teachers College, Harrisonburg, Virginia. Дотичний уступ — „Russification" — у згаданім підручнику історії звучить дослівно так: „The Russian Empire was a vast patchwork, and military autocracy, was the iron thread by which the patchwork was held together. Toleration was an unknown word., The Russian language, the Russian Church and Russian law must be forceduponall the Tsar's subjects. No nationalism except Russian nationalism dared raise its head. In the ruthless process of Russification the Poles, the Finns, the Ukrainians, the Lithuanians, the Estonians and others felt a heavy, cruel sand. The plight of the five million Jews in Russia was especially tragic. They differed in language, religion, dress and manners, as well as in race. The frequent „pogroms" — anti Jewish riots — were as bad as the Turkish massacres of Christians."

Так виглядає, в американському підручнику світової історії правдивий, непідмальований образ російської дійсности. Повища характеристика походить з 1938 р., отже з часів, коли то сентимент до російського народу, в американському громадянстві панував ще неподільно. Тепер шукаймо причин відомого в широких масах на заході, безкритичного ідолопоклонства всього, що російське, з малоросійським борщем і варениками включно. По революції в 1917 р. російська еміґрація, при помочі давніх зв'язків і обильних фондів потрапила опанувати уми широких мас на Заході своїми добре вивченими псевдо-демократичними фокусами.

Однак і московському блахманові, як кожній брехні, починає приходити невідхильний кінець. Завороженому московським соловієм західному суспільству починає помало спадати полуда з очей. Завданням, всіх поневолених Москвою народів, цей процес отверезіння західного суспільства тільки приспішити, щоб не скотитись на завше до ганебного животіння „московських ступайків". — Приїхавши до Америки, вичитав я в американсько-українській пресі, що деякі американсько-жидівські публіцисти ведуть сильну, протиукраїнську пресову пропаґанду. Коли американсько-жидівські публіцисти тут в Америці так сильно б'ють на сполох, то логічно виходило б, що там в терені, цебто в Україні, існував якийсь жидівсько-український боєвий фронт і обидва противники нічого іншого не робили, тільки себе взаїмно ненавиділи й безпощадно винищували, пускаючи в рух револьвери і свячені ножі. Хто ширить таку пропаґанду, той свідомо, чи несвідомо, говорить неправду.

(Закінчення на стороні 3)

В. Січинський.

УКРАЇНА І СЕРЕДЗЕМНОМОРСЬКИЙ ПРОСТІР

2)

Коли хвиля кочевничих народів перейшла через північне Причорномор'я, то руїна не була остаточна, так, що в тих давніх „грецьких" містах далі залишалися культурні надбання і давні зв'язки з півднем. Власне ті самі міста, з геленістичним світоглядом, дали відповідний ґрунт для поширення християнства. Змінився одначе: етнічний склад міст, грецький елемент послаб, а зусилився автохтонний елемент, що напливав з Півночі. За останніми дослідами виходить, що християнство починає тут поширюватися вже в III. стол., а в Херсонесі було відоме слав'янське письмо ще до приходу св. Кирила і Методія (Проф. І. Огієнко). Велика кількість пам'яток старохристиянського будівництва, починаючи з IV. стол., також дає багатий матеріял про зв'язки з найстаршими осередками християнства Малої Азії і Сирії.

В Херсонесі, де констатовано коло 30 старохристиянських будов, виробився оригінальний тип церков центрального заложення у вигляді рівнораменного хреста. Згодом цей тип поширився на Україні в мурованому і дерев'яному будівництві, особливо в добу розцвіту XVII-XVIII століть (V. Sichynsky: L' Architecture de X-XIII siècles. L'Art Ukrainien Ancien, Praque 1926). Проф. J. Strzygowski, уважає, що саме Україну треба вважати жерелом цього центрального типу будов. Крім того, на Причорномор'ї повстав тип округлих будов (ротонд) і посередній тип поміж центральною і базиліканьною будовою, що згодом стали відомі в Київській державі X-XIII стол. (Ukrainian wooden architecture and carwing; Leopol 1936). Саме за посередництвом старохристиянських осередків північного Причорномор'я, поширювалося християнство на північ, передовсім на Приозів'я, як це свідчать найновіші розкопи церковних будов та інших пам'яток на Дону, VII-X стол.

Виключне значіння мав також Таманський півострів (на Кубані), де згодом повстало потужне князівство Тмуторокань, зване у греків, як „Меотська Русь", а у візантійців „Таматарха", себ-то „Понтійська земля" (за О. Соболевським). Саме тут на півдні України, як це вперше помітив проф. М. Грушевський, треба шукати початків „Руси" і „Варязьких Дружин". Натомість так звана норманська теорія, спеціяльно нав'язувана російською історіографією, не має підстав ні в джерелах історично-документальних, ні археологічних, ні літературних. Залишається незаперечним фактом, що на Україні зовсім нема таких монументальних пам'яток та інших поважніших пам'яток матеріяльної культури, котрі б свідчили про більші зв'язки української території з Скандинавією. З другого боку є величезна кількість пам'яток архітектурних, малярських і прикладного мистецтва, що свідчать про широку хвилю зносин і зв'язків з Півднем — Малою Азією, Сирією, Закавказзям і Балканом.

Власне ціла історія і пам'ятки духової і матеріяльної культури Київської Держави X.-XIII. стол., блискуче доводять, цю господарську і політичну спрямованість до Середземноморського простору. Коли навіть взяти на увагу відомі морські походи Київських князів IX. X. стол. на Византію і зокрема Царгород, то вони велися головно з метою вибороти від сторожа Дарданелів і Босфору кращих торговельних умов і легшого доступу до области Середземного моря. Те саме значіння мали і морські походи на Крим, Малу Азію і Каспій. Оскільки Київська держава надавала значіння морським шляхам, свідчать відомості, що підчас морських походів брало участь від 200-500 бойових човнів з обслугою від 4-10 тисяч вояків. І коли через Чорноморські степи все більше натискали кочовники та вкінці відрізали Київську державу від Чорного моря, то прийшов підупад сили і засобів київських князів.

Перші зразки духової та матеріяльної культури Київської Держави зовсім виразно вказують на геленістичну спадщину і загалом південні зв'язки. Херсонес, Ольвія, Пантикапея та інші причорноморські осередки були саме тим джерелом, звідки приходила писемність, церковний устрій, ремісничо-мистецькі вироби, словом ціла основа державного життя. Коли ходить про точніше окреслення цих господарських і виробничих зв'язків, то виявляється, що вони в найменшій мірі йшли безпосередньо з Царгороду. Знову таки, дотеперішні шаблькові твердження про виключне значіння Царґороду, основані на леґендарних записах літописців та поверховому знайомстві з самими пам'ятками. Звичайно, Київські літописи, з мотивів престижових і господарських, старалися підкреслити взорованість Києва на столицю Византії — Царгород. Але в дійсності сильніші культурні й господарські течії лучили Київ з Кримом, Приозів'ям, Таманею, а звідтам з Малою Азією і Закавказзям. Далі, чимале значіння мали зв'язки з Балканом за посередництвом Болгарії і згодом інших південних слов'ян.

Починаючи з кінця XI. стол., особливо в добу Галицько-Волинської держави, досить сильні впливи були романські. Але і ці романські течії виразно південні, головно з Льомбардії, як це свідчать пам'ятки архітектури Галича, Володимира на Волині й навіть північного Холму. Ці романські течії йшли головно Дунайською торговельною дорогою, з такими центрами, як Пресбурґ, Реґенсбурґ, також Зальцбурґ і Авґсбурґ.

Сухопутній шлях, що лучив Україну з Адрійським морем та північно-східною Італією, набув особливого значіння, коли напади кочовників з сходу і татарська навала пол. XIII. стол., цілком одрізали українські землі від Чорного моря. Це була найбільша катастрофа для України, що тривала 4 століття. Доступ до Чорного моря Литовської держави в половині XIV. стол. був короткотривалий і не мав особливого значіння для цілої української території. Так само короткий час розвивалися ґенуезькі торговельні осередки на Криму і північно-західному Причорномир'ї, з центром в Каффі (кол. Теодозія), що була знищена турками в 1454 р. й остаточно ними опанована в 1475 р. Все таки ґенуезькі торговельні осередки сягали в глибину водних шляхів України, особливо по Дністру, з такими містами, як Білгород (Акерман), Бендери, Сороки, і знаменита твердиня Хотин (у Покутсько-Бесарабській брамі).

Україна позбавлена свого державного центру в століттях XIV-XVI, не втратила одначе сильного культурного та організаційного змислу. Одрізана від Чорного моря і позбавлена візантійських джерел, з занепадом Візантійської імперії, шукала зв'язків на Заході і головно Південному-заході. В XIV-XV стол. зусилюються зносини з слов'янським Балканом, що вплинуло на книжну мову, графіку письма і мініятурне малярство українських рукописів. В архітектурі приходять зразки Далматійського побережжя, про що свідчить церква св. Миколи у Львові з поч. XIV. ст.

Другим джерелом стає о. Атос в Греції, де були київські черці й звідки приходили течії так званого Візантійського ренесансу в церковному житті, літурґічних приписах, співах, іконописному малярстві та архітектурі. Зразки церков, т. зв. „Трихонх" атонського типу, відомі на Буковині, Поділлі, Галичині, навіть далеко на північному заході на польському пограниччю, як Сокаль і Замость. Особливу ролю в цьому будівництві відограли Братства (церковно-культурні і ремісничі організації), що також плекали зв'язки з південно-балканським православним світом.

(Продовження буде).

ВІД ВАШОГО ЗГОЛОШЕННЯ ПЕРЕДПЛАТИ ЗАЛЕЖИТЬ ПОЯВА НОВОГО ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКОГО ТИЖНЕВИКА „СВОБОДИ". ВИШЛІТЬ ЙОГО НЕГАЙНО!

ЧИ ІСТОРИЧНА ПРАВДА?

(Закінчення зі сторони 2-гої)

„Cui bono" шириться таку нісенітницю, бо хіба обидва народи, український і жидівський, такої ведмежої прислуги не потребують. Публіцист, д-р Бикль, в своїй статті підкреслив, що галицькі українці ворожо наставлені до жидів і в часі німецької окупації взяли участь в винищуванні жидівського населення. Я, галицький українець, цебто ніби один з учасників того фантастичного українсько-жидівського бойового фронту, постараюсь фактами з українсько-жидівського співжиття довести публіцистові, д-рові Биклеві, недоречність його твердження, базуючись, на безпосередній обсервації українсько-жидівських взаємин, з терену двох галицьких повітів, Ярославського і Турчанського. Приглядаючись тим взаєминам і в інших повітах із Львовом включно, можу очеркнути їх, як типові для цілого краю. Теж мушу зазначити, що так звана офіційна політика жидівського політичного проводу не покривалася з правдивими настроями жидівського суспільства відносно українців. Рік 1922 треба вважати переломовим в історії взаємин жидівського народу в Польщі до так званих польських нацменшин (українців, білорусів і литовців). В тому році жидівський політичний провід в Польщі фактом приступлення до спільного виборчого фронту перечеркнув дотеперішню, на протязі довгих століть ведену політику жидівського народу супроти автохтонів.

В 1926 р. в місті Луцьку у жида-пекаря, мав я нагоду добре прислухатись до настроїв молодого жидівського покоління, вихованого вже в дусі жидівських державницьких змагань, під знаком зірки Сіону. Молоде жидівське покоління, захопившись ідеєю власної державности, зірвало з дотеперішньою настановою і шкурницькою практикою галицьких жидів, виявляло деяке відхилення від загальних політичних напрямних жидівського політичного проводу в Польщі. Це відома всім ставка на сильнішого і вислуга власть імущим (підписування шкільних декларацій за польською мовою навчання для жидівських дітей). Жидівське суспільство в Галичині приймало цю тактику свого політичного проводу і свою власну, невдячну ролю мурина, як свого роду „конечне зло" і відробляло панщину, без великого ентузіязму. Брак того ентузіязму по стороні більшости жидівського суспільства в відроблюванню тої панщини, був причиною, що все таки взаємини українсько-жидівські укладались в приязному дусі. Тільки деякі одиниці з-поміж жидів дали себе ужити до явних виступів. Та проте обидва суспільства лучила взаємна толеранція і пошана національних святощів і національних аспірацій обидвох народів. Всім відома льояльна співпраця жидівського населення при відбудові української державности в Галичині в 1918/19 роках. Коли в листопадових днях львівські жиди заявили, в українсько-польськім спорі, свою невтральність, то цю жидівську заяву поляки приняли, як визив і образу і відповіли на неї погромом жидівського населення у Львові, в листопаді 1918 р. Хоч жидівські політичні провідники ще й за Австрії, з деякими винятками, в практичнім житті брали курс на сильнішого, та цього не можна сказати про жидівську молодь. Жидівська молодь йшла завжди за голосом серця і тих правдивих, несфальшованих настроїв свого суспільства і тому брала курс на слабшого, в данім випадку на українців. В місті Ярославі, за австрійських часів, середньошкільна жидівська і українська молодь, помагала собі взаємно, випозиченням музичних сил, при уряджуванні своїх національних свят-концертів; ніколи, жиди, ані українці, не звертались про таку поміч до поляків. Хто з українців Ярославщини не пам'ятає великих приятелів українського народу, лікарів, д-ра Гендля та д-ра Сала Росберґа, що незаможнім питомцям бурси св. Онуфрія давали безплатну, лікарську поміч; вони визначні жидівські громадяни, видні показчики дружніх українсько-жидівських взаємин. Восени 1914 р. до села Воля-Розвинницька, пов. Ярослав, приїхала російська кінна розвідка, між її вояками були й свідомі українці, один з села Романівка на Київщині. Коли ті українці забажали дещо більше довідатись про австрійських братів, то до мене, в цій делікатній справі, як зв'язковий від своїх київських земляків, явився жид з Києва; сам він дуже добре орієнтувався в українських справах. — В 1919 р. був я в таборі для полонених українців-наддніпрянців в Ланцуті і згідно з умовою обидвох урядів мала наступити виміна полонених. В день виїзду першого транспорту на Україну приїхала до мене в гості родина; відвідини відбулись в присутності капраля польської армії, жида. З перших слів пізнав наш капраль, що я не наддніпрянець, але не зголосив мене в команді табору, як замаскованого галичанина, тільки посміхнувся і значуче сказав:: „ни, ни, файне України".

В Турчанськім повіті багато жидів на визначних місцях прихильно ставилися до українців. Хоч деякі з них на державних посадах, то свого службового становища ніколи не надуживали на шкоду українського населення, а противно, по можності, старались його незавидну долю полегшити. Лікар д-р А. Зільбер був навіть „презесом" місцевого „Стшельца", та в пам'яті українського населення Турчанського повіту секретар повітового Староства, Клінґер, лікар д-р Зільбер і інші визначні громадяни жидівської національности, лишаться назавжди високогуманними одиницями.

Часи німецької окупації в містечку Сінява на Ярославщині. Чи українці брали якусь участь в винищуванні жидівського населення? Кожний неупереджений мусить признати, що українське населення не тільки не брало ніякої участи в шиканах, чи винищуванні жидів, але давало йому всю моральну піддержку. Голова місцевого У.Д.К., шкільний інспектор Іван Воробель і інші громадяни Сінявської землі, в жертву гітлерівському молохові теж зложили своє молодече життя. За німецької окупації, в Сіняві була пожежна сторожа, зложена виключно з поляків, а в Дибкові з українців. В 1942 р. ґестапо приступило до ліквідації ґетта. На візвання ґестапо, до виселення з ґетта, явилась тільки частина жидівського населення, решта, переважно місцеві уроженці, поховались у різних криївках. Коли ґестапо почало по криївках вишукувати нещасних мешканців ґетта, то в цій роботі взяла участь пожежна сторожа міста Сіняви, натомість пожежна сторожа Дибкова, що їй теж не менше добре були відомі жидівські криївки, не взяла ніякої участи в цій праці. Так виглядала в світлі фактів участь українського населення в винищуванні жидів за німецької окупації в сінявському ґетті, на Ярославщині.

Доповідь проф. В. Єфремова —

З НАУКОВИХ КОФЕРЕНЦІЙ УВАН У США

„Нове в періодичній системі Менделєєва"

30 грудня в Нью Йорку відбулась пленарна конференція УВАН. Голова Управи, проф. М. Ветухів, відрекомендував доповідача — професора геохемії Володимира Єфремова, члена УВАН, який недавно приїхав до Америки. Проф. Єфремов має цілий ряд нових ідей у геохемії і нових підходів. Про ці нові підходи він має сьогодні доповісти.

Починаючи свою доповідь, професор Єфремов сказав, що він доповість про деякі наслідки своєї праці останніх років, яка переважно йшла в напрямі розробки теоретичних проблем геохемії, і ще ширше — хемії.

Доповідач коротко нагадав історію концепції Менделєєва, який показав, що хемічні елементи можна укласти в кілька груп і періодів, згідно з їх атомовою вагою, а пізніще дав світові свою славетню таблицю елементів. Він підкреслив, що Таблиця Менделєєва відіграла величезне значення в історії науки, хоч і не була зразу належно оцінена. Проф. Єфремов сказав, що останні роки він присвятив вивченню періодичного закону Менделєєва, відповідно до останніх досягнень науки і думає, що тут він досягнув певних наслідків.

Проф. Єфремов на ряді таблиць, що підсумували його досліди, продемонстрував ті зміни, які він пропонує запровадити в згаданій таблиці Менделєєва, як наприклад: Менделєєв, виписуючи рядами елементи, починав згори до низу, а Єфремов робить навпаки. Менделєєв поставив усі рідкі землі в одну групу, а Єфремов розділив їх по чотири, в окремі групи. Благородні гази Єфремов поставив у середину таблиці. Від них праворуч стали всі металі, а ліворуч — метальоїди. Таке розташування наочно показує, які саме елементи можуть давати один з одним сполуки.

Проф. Єфремов показав слухачам, що така перероблена Таблиця Менделєєва пояснює низку досі нез'ясованих явищ. Наприклад, в ряді натрієво-кальцієвих польових скалинців, які становлять до 46% складу земної кори, елементи з різною валентністю — натрій і кальцій — заміщають один одного в любих пропорціях. Лябораторія природи, — зазначив проф. Єфремов, — показала, що існує не тільки вертикальна закономірність, яку відкрив Менделєєв, підписуючи у своїй таблиці один під одним елементи з однаковою валентністю, а ще й інші математичні закономірності. У випадку польових скалинців виявляється діягональна закономірність. Встановлення цієї закономірности — дуже важлива, бо вона дуже поширена в природі.

Наприкінці проф. Єфремов підкреслив, що данні його підрахунків йонних радіюсів елементів закономірно співпадають із схемою його таблиці.

Як всяке новаторське твердження, доповідь проф. Єфремова викликала дискусію і заперечення опонентів.

Проф. П. Герасименко сказав, що він вважає, що доповідач надто підкреслив інтуїтивний характер творчости Менделєєва. Він також заперечив методику Єфремова у підрахунках йонних радіюсів.

Проф. П. Клименко подав міркування, якими підтримав сміливі думки доповідача.

Проф. В. Чудинів сказав, що, на його думку, Єфремов не вніс багато нового в Таблицю Менделєєва, а лише перевернув її „догори ногами".

Д-р В. Соколовський поставив ряд питань методологічного характеру, на які дістав від доповідача належну відповідь.

Закриваючи конференцію, професор Ветухів нагадав, що дослідження проф. Єфремова, розпочаті кілька років тому, ввесь час зв'язані з УВАН. Тепер Управа УВАН поставила доповідь дослідника на пленарну конференцію, щоб заслухати данні його останніх досліджень. Ця робота має не тільки значення для геохемії, але й філософське та методологічне значення.

Численна громада вислухала доповідь і дискусію з великим інтересом.

Л. Д.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

В СПРАВІ НАЗВИ США чи ЗДА

Шановний Пане Редакторе,

У зв'язку із статтею п. Івана Верб'яного в ч. 21 „Свободи" прошу надрукувати й мою думку з приводу назви країни, в якій ми тепер живемо.

Автор зазначає, що слово „штат" прийшло до української мови з німецької через російську, і я пристаю на це. До речі, таких слів є сила-силенна. Але вже ні в якому разі не можна погодитись, щоб до української мови ні сіло ні впало запроваджувати такий незграбний, потворний і дивовижний новотвір, як „з'єдинений". Це недолугий і невдалий переклад польського „з'єдночони", якого ніколи в українській мові не було, нема і не може бути. Є слово з'єднувати, з'єднати, і від нього, як похідна форма, може бути тільки з'єднаний. Коли ж п. Верб'яний обстоює форму „з'єдинений", то не треба бути філологом, а тільки мати правдиве відчуття своєї рідної мови, щоб від тієї форми перейти до основної — тоді буде „з'єдиняти", „з'єдинити", а такого слова навряд чи можна знайти в цілій Україні, хіба як якийсь вузький льокалізм.

Українська Академія Наук у Києві за часів найвищого ренесансу української культури взагалі, а мовної зокрема, ухвалила назву „Сполучені Штати Америки", і це нас зобов'язує доти, поки така сама наша найвища авторитетна наукова установа не дасть нам іншої назви. У кожного народу всі, хто пише інакше, ніж то встановляє Академія, вважаються неграмотними.

Крім того, слово „держава" в українській мові має зовсім інакше значення, ніж американське слово „стейт". Коли ми виборюємо собі Українську Державу, то вона не має бути „стейтом" у складі Союзу народів кол. Росії, а незалежною, суверенною ДЕРЖАВОЮ, тобто державою в правдивому розумінні цього слова. А за пропозицією п. Верб'яного союз „стейтів" чомусь має називатись Союзом Держав. Отже це й не політично для нас українців.

З правдивою пошаною

М. Туркало

● **Студент і четверо дітей пішли під лід на озері Каюта, коло Одесса, у стейті Ню Йорк. Студент Аллен Сіблі з університету Корнел, їздив на ковзах і бавив дітей на гренджалках, коли під ними заламався лід. Утоплених найшла поліція в глибині 37 стіп, прорубавши лід довкруги.**

ВІДГУКИ ДНЯ

ТРАДИЦІЙНА ПРОСФОРА

Уявляю собі так: Котрийсь із братчиків Ставропигійського Братства у Львові сказав:

— А я, нажаль, сего року навіть просфори не їв-єм.

Тоді кілька голосів:

— І я, і я, і я.

Може це були: золотар Лепкий, може медосит Підгалич, може купець Красицький — хто його знає.

Старшина Братства сумно похитала чупринами: Прикро, мовляв.

Врешті голова Братства розправив вуси:

— А що, якби ми зробили тепер просфору?!. Для тих, которі не їли!!.

І подивився питайним оком по братчиках.

Чуприни притакнули: Можна!

— Запросимо нашого пароха, нехай поблагословить і споживемо з ними дар Божий.

Вибрали комітет „Просфори", може рахмістра Гузара, може музикуса Крушельницького, чи ще когось там, щоб зайнялися цілою справою. Пані-матка з Волоської церкви напекла просфор, і одної неділі зібрались братчики в залі Ставропигії.

Прийшов пан-отець, поблагословив, братчики підходили, брали по частинці, бажали собі щастя й здоров'я і на тому скінчилося.

На другий рік уже сама старшина питала, може хто просфори не кушав.

Знову зголосилися деякі.

Але хтось із відважніших півголосом:

— Просфора просфорою, але й побесідувати б варт було. А на тще серце — тяжко. Може б так якісь хоць малії сніди?!.

Вирішили малі сніди . . .

Зійшлися, прийняли просфору, взялись за сніди, та ба — замалі! А ще друге „ба" — чи хліб був черствий, чи ковбаса за суха: ніяк у горло не лізе. Ковтаєш, ковтаєш, а вона ані руш.

На третій рік знову засідання.

Цим разом, хоч і ніхто не був на Різдво в дорозі, вирішили просфору робити.

А при кінці засідання знову якийсь відважний:

— Сніди снідами, але єсли б ми так... бодай... по їдній...

Вирішили по одній...

І гарно було. Бо й бесіда клеїлася, і сніди легше лізли в горло.

Але десь за четвертим чи п'ятим разом хтось ще відважніший застогнав:

— Ех, меду б, меду!

Видко, що в кожного з братчиків подібна думка осою коло голови крутилася, бо на цей стогін ціла громада голосом „піющого во пустині":

— Правду сказали єсте!

Голова Братства моргнув вусом:

— Нехай на сей год так, а на другий дасть ся виділи.

І побачили...

І старий мед старого Підгалича, і „венгерське" з пивниць Красицького, і наливку Преторіюса, і навіть турецький сорбет Галібея.

Малі сніди зробились великими, потім стали сніданнями, а врешті справжнім обідом.

І тоді „Просфора" ввійшла певним, твердим кроком в українську традицію, і йшла, аж сюди, за море зайшла.

В Ню Йорку заходить до нашого хору „Думка". Тоді „Думка", як ось на сьогодні, запрошує громадянство піддержати традицію і пошанувати хор, або, або — навпаки...

Американське підсоння якесь таке, що всі в ньому розростаються. Ширшає і „Традиційна Просфора". Минулого року промови, сніди і концерт, цього ще й баль.

А все це в залі „Народн... — вибачте — в залі „Мангеттен Плаза".

Галактіон Чіпка.

На Народний Фонд на 1951 Рік Зложили:

ЛИСТА ч. 29 (по день 18. грудня 1951.).
(Докінчення)

НЕВАДА:

Рено: Петро Турчин $10.

НЮ ГЕМПШИР:

Менчестер: По $10: Олекса Буцяк, Союз Українок Америки (відділ 45) (крім того вкладка до УКК-ту $10.

НЮ ДЖЕРЗІ:

Бейон: Марія Стахів $5.
Кліфтон: Василь Мельничук $50; Р. М. Пеленський $5.
Ірвінгтон: По $10: Іван Бакум, д-р Кость Кисілевський, Стефан Рудий, Андрій Стецишин.
Джерзі Ситі: Павло Біласюк $25; по $10: Стефан Чуйко, Тадей Доманський, Петро Костик, Микола Савин.
Мейпелвуд: Василь Ткач $10.
Мілвіл: По $5: Петро Мармаш, Гася Мармаш.
Нюарк: По $25: Теодозій Каськів, Українська Централя; по $20: Степан Бурбела, СУМА; Демян Ярко $11. По $10: Микола Базилюк, Стефан Боднар, В. Боровик, Ігнат Брик, Олекса Брик, Петро Чижик, Григор Добуш, Дмитро Доля, Михайло Дорош, Іван і Галина Галій, Анастазія Гордієнко, Іван Ілемський, Юрій Кононів, Мирон Леськів, Волод. Лісковнч, Роман Набережний, Дмитро Паук, Волод. Пришляк, Волод. Псуй, Михайло Стиранець, Макар Сидоренко, Максим Точний, Ярослав Зварич; по $5: Петро Бутковський, Павло Будник, Йосиф Бурбела, Петро Цап, Степан Ференц, Михайло Матіяш, Павло Музика, Р. Найґебавер, С. Присяжний, д-р Осип Слоневський, Антонія Змий; Волод. Єднакий $3: по $2: Михайло Федан, Ом. Ґрубський, Богдан Попович, Віктор Роговський; по $1: Делеш, Зіновія Воробець; Павло Петриківський $0.50.
Пасейк: д-р Никифор Гірняк $10.
Петерсон: Володимир Січинський $10.
Плейнфілд: Василь Науменко $10.
Олд Брідж: Микола Пріцак $5.
Трентон: М. Горват $5.

НЮ ЙОРК:

Олбані: Андрій Сало $10.
Амстердам: По $10: Дмитро Головацький, Андрій Негребенний, Михайло Пудлик; Касіян Семчук; по $5: Василь Барабаш, Михайло Могила.
Асторія: По $10: Яків Гаврилко, Роман Гойдуш.
Обори: Іван Наугольник $10.
Бабилон: Іван Саміленко $5.
Бронкс: Григорій Бакуменко збірка на прийнятті у пп-ва Жуків $34 (на це зложили: П-во Жуки $10; по $3: Г. Бакуменко і С. Олійник; по $2: А. Гулей, І. Гулей, О. Гулей, Фенчинський і Миськів; по $1: п-ні Іванчук, п-ні Майдан, д-р Семків, Вишиваний, Лінк і Заборовський; д-р Ярослав Макарушка $10; Ірина Кашубинська $10.
Бруклин: Центральний Комітет Українських Організацій $115 (зі свята Шевченка $50 і з листопадового свята $65); Т. Дутчак $20; Микола й Дарія Лебідь $12; по $10: Степан Бродик, І. Кунька, Гнат Марчак, Лев Миронюк, Юрій Навроцький, Андрій Перерва, Спиридон Титла; по $5: М. і З. Яцків, Микола тШенгель.
Боффало: По $10: Юрій Барабаш, Волод. Чубатий, Дмитро Стефанюк, Роман Шинаровський, Павло Володка; по $5: Йосиф Саржинський, Михайло Табаран; Вас. Миськів $1.
Когоес: По $10: Микола Дума, Михайло Піскор.
Елмайра: Іван Ващишин $10.
Елмайра Гайтс: По $10: Василь Осташ, Павло Романишин, Степан Шевчук, Антін Теплюх.
Форестгілс: Григорій Лещук $15.
Гиквіл: В. Стець $10.
Гадзон: о. Богдан Осідач $10.
Джемейка: Пантел. Вербовий $10.
Лакавана: По $10: о. Б. і Л. Остаповичі, Й. і М. Смеречинські.
Литл Фолс: Збірка на листопадовому святі (С. Швайковський) $23.
Лонґ Айленд Ситі: Петро Карпів $10.
Линдбрук: М. Дикий $10.
Мавнт Вернон: Микола Пелехатюк $10.
Ню Йорк Ситі: Антін Савицький $20; Микола й Анна з Бродяків Ґерич $15. По $10: Роман Хаджай, Ісаак Дзісяк, Роман Гной, Михайло Флис, Іван Галавай, П. Гаврилюк, Іван Головко, Пилип Кащій, Іван Керницький, Іван Королець Сильвестер Костик, Остап Кульба, Волод. Кульба, Пилип Кульчицький, Теофіль Кулик, Михайло Лехицький, Тарас Лопатинський, Євген Лозинський, Степан Мартинюк, В. Мельничук, Евдокія Мельник, Іван Недільський, Софія Недільська, Володимир Недільський, Микола Олійник, Теодор Олійник, Микола Посівнич, Стефан Прінь, Михайло Школяр, Стефан Сливоцький, д-р Александер Сушків, Матвій Вацик, Михайло Встухів, Петро Вітенко, Ксеня Зварич; по $5: Софія Головко, Микола Ковбасник, Роман Стець.
Рачестер: З листопадового свята (М. Лялька) $38.75. По $10: Людвик Бах, „Боян" (церк. хор) з нагоди 40-ліття (Сокольський), Александра Бойко, Петро Бучинський, Микола Цепух, Роман Харамбура, Андрій Яриш, Петро Яріш, Михайло Єйна, Дмитро Горбусь, Марія Ківацька, Роман Коханович, Михайло Король, Петро Кушнір, Данило Квасниця, Мих. Малинівський, Наталія Малинівська, Ольга Малинівська, Іван Олексин, Роман Павлічко, Михайло Снилик, Теодор Шевчук, Антін Шкуро, Волод. Тарнавський; по $5: Юліян Юрків, Павло Гаррис, Осип Кушнір.
Скенектеді: По $10: Мирон Бучак, Іван Ярмолич.
Стейтен Айленд: Василь Пуйда $50; К. Мартинів $10; Іван Берковий $5.
Сиракюз: По $10: Теодор Іванів, Дмитро Захарчук.
Ютика: По $10: Теодор Білан, Анна Худик, Микола Худик, Михайло Дацковський, Фільомена Драґош, Володимир Драґош, Союз Українок.
Йонкерс: По $10: Марія Кульчицька, Володимир Кульчицький.

ОГАЙО:

Клівленд: Григорій Волянський з маніфестації (25. листопаду) $700. По $10: Галина Чучкевич, Роман Чучкевич, Осип Лівий; Волод. Павлусевич $5.
Кент: Ярослав Іванчук $10.
Лорейн: По $10: Григорій Черкас, Петро Івасишин, Іван Микита, д-р Роман Сапович, Йосиф Сидор.
Парма: Збірка на 40-літному ювилею 112 від. УНСоюзу (Марія Федак) $50.
Йонґстави: Василь Ґерак $10.

ПЕНСИЛВЕНІЯ:

Честер: По $10: Тадей Ґавдяк, Василь Кий.
Едисон: Григорій Лебищак $10.
Филаделфія: По $25: Іван Цегелик, Євгенія Новаківська, відділ 83 УНСоюзу (ім. Франка; по $20: Роман Карбівник, Михайло Петришин; по $10: Володимир Яницький, Евстах Совірко, д-р Корнець Филипович, Семен Чорномаз, Іван Данківський, Михайло Дубас, Петро і Іванка Федорів, Олекса Горохівський, Михайло Калита, Омелян Клос, Волод. Костик, Григор Козак, Андрій Кушнір, Богдан Лівчак, Ярослав Мак, Теодор Малик, Мирон Масюк, Н.Н., Василь Надрага, Теофіль Рудакевич, Ілько Савчин, Іван Шеґда, Дмитро Шабля, Михайло Викрикач, Степан Вишинський, Михайло Зубик; по $5: Іван Дуда, о. Андрій Двораківський, Петро Фелик, Богдан Фльорчук, Петро Кобильник, Михайло Кончак, Федір Корсунь, Григор Лех, Мирослав Субтельний, Стефан Тимчій, Андрій Вишиваний; Софія Топольницька $3; по $2: Анастазія Буньо, Микола Бурак, Ярослав Колтунюк, Степан Садовий; по $1: Кузьма Белюх, Іван Харамбура, Вартол. Грималяк, Анна Карпишин, Вас. Коліняк, Роман Кравців, Н.Н., Мих. Процюк.
Піттсбурґ: По $10: д-р Волод. Ващик, Павло Висловський.
Скрентон: Лука Гніздух $3.
Трумбаверсвіл: Тео. Голубенний $10.

РОВД АЙЛЕНД:

Мейпелвилл: Мих. Голубець $10.
Провіденс: д-р Ярослав Коропей $10.
Вунсакет: Громада з листопадового свята (о. Голутяк) $103.90; Юр. Самборський $10.

САВТ ДАКОТА:

Іґл Бат: д-р Роман Гура $20.

ТЕКСАС:

Стефенвіл: Михайло Заяць $5.

ВІРДЖІНІЯ:

Річмонд: Володимир Гринів $10.

ВИСКОНСИН:

Ланкастер: По $5: Олександра Федорук, Олександер Федорук.

МІЛВОКІ:

Мілвокі: А. і М. Танін $25.

Поправка до Листи з квітня 1951 р.: Було видруковано Михайло Світилко (Клівленд), а має бути: Михайло Світлик $10.

НОВІ ІМІҐРАНТИ

Дня 8-го лютого приїдуть кораблем „Дженерал Гаан" до Ню Йорку на ашуранси ЗУАДКомітету такі особи:

Бейсюк Анастазія, Іван, Михайло; Букачевський Ярослав; Цьолко Маріян, Надія, Наталія; Хухра Антін, Дарія, Ірина, Юрій, Татяна; Данилко Олександер; Дем'янюк Іван, Віра, Лідія; Дорошенко Іван, Марія, Шугаїв Татяна, Дорошенко Ольга, Леонід; Дир Софія, Мирон; Ерстенюк Дмитро, Остап, Тарас; Гродовський Йосип, Стефанія, Йосип; Грабик Орест, Лізелотта, Левандровський Левко; Грановський Микола; Гречаний Микола; Янко Василь; Кобрин Роман; Конончук Марія; Копистянський Юрій; Ковалевський Нікодим, Анна, Генрик, Юрко; Кульчицький Ярослав, Софія, Марія, Дарія; Кужик Михайло, Єлисавета, Іван; Ляхів Тиміш; Лавринюк Павло, Надія, Раїса; Луцький Франц; Лисяк Олег, Марія, Олег; Макуха Петро; Маркевич Павлина, Надія, Зеновія; Марчук Роман, Ліза; Оленченко Арсеній, Паула, Лідія; Остапенко, Іван, Марія; Пелех Ґеорг; Порицька Катерина; Руденський Ігор, Ірина, Дада, Олеся; Самутин Лідія, Людмила; Шафранська Марія; Стефанишин Богдан, Ерна; Свистельників Дмитро, Антонина; Шлапак Катерина, Федосій, Ольга, Марія; Тарнавський Іван, Оксана, Богданна, Юрій, Роман, Воронка Роман, Воронка Богдан; Терещенко Андрій, Любина; Терлецький Ярослав; Терлецький Борис; Трачук Кляра, Оксана; Туркалюк Володимир, Анна; Тимочко Микола, Казимира, Ян; Василенко Анеля, Арсен, Лешкевич Іполіт; Ванджура Микола; Волянюк Юліян; Вроновська Софія, Йосипа; Висота Константин, Марія, Ріта, Лідія, Константин; Тасцюк Й.; Форманюк Володимир, Лизавета.

З огляду на те, що цим і слідуючими транспортами буде приїжджати велике число наших людей, просимо всіх спонсорів повідомити ЗУАДКомітет негайно, чи зможуть вони прийняти новоприбулих.

Зголошення слати негайно на адресу:

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ІСТ СТ. ЛУЇС, ІЛЛ. — Тов. Запорозька Січ, від. 284, повідомляє своїх членів, що на річних зборах вибрано такий уряд на рік 1952: М. Гудима, предс.; Д. Іващук, заст.; І. Василюка, секр.; О. Петришин, заст. П. Кохманський, кас.; контрольна комісія: В. Нішкій і П. Шалапій. Надзирателі хворих: Я. Нішкій, О. Петришин і М. Маґац ст. Дверник Ю. Чорний. Місячні збори відбуватимуться як попередно, в год. 8. ввечорі в 2-гу суботу по першім в галі Укр. Нар. Дому.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

ПЕТРО КАЛУС, член від. 300 УН Союзу в Джанстави, Па., помер 29. січня 1952 р. в Ворен, О. в 74. році життя. Покійний родився в селі Лісковатий, пов. Добромиль, Україна. Полишив в смутку дочку Анну, зята Михайла і внуки. Похорон відбувся в четвер, 31. січня. — В. Й. П.

Ф. Кавчак, секр.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

ТАРЗАН, ч. 2763. Умови.

„Тарзан і його товариші" — пояснював ласкаво Хірам — „пробували вкрасти батькові діяманти і приневолили мене йти за ними".

Він закінчив переконливу казку і під загрозою негайної смерти погодився стати шпигуном проти своїх товаришів.

„Я щасливий, що мені припала честь бути довіреним королеви" — він сказав солодко. „Сторожі відведуть тебе до твоєї кімнати", сказала вона, вдаряючи в ґонг.

„Покажи, що ти варт моєї довіри" — додала вона". — Дістанеш нагороду. Якщо служитимеш фальшиво, згинеш. Іди!"